

причини та підстави звільнення. На підставі наказу чи розпорядження робиться запис у трудовій книжці, яка видається працівникові під розписку в день звільнення. Особова справа передається в архів [5, с. 81–82]. При звільненні працівника особові справи передаються в архів підприємства. На новому місці роботи на працівника заводиться нова особова справ.

Висновки. Зазначені процеси діяльності документального забезпечення трудових правовідносин в організації передбачають створення та організацію роботи з документами особового складу з питань оформлення прийняття, переведення, звільнення, обліку, атестації, навчання, підвищення кваліфікації, стажування, пенсійного забезпечення працівників. Таким чином, якісне та своєчасне документальне забезпечення трудових правовідносин в організації є запорукою її успішної діяльності загалом і кожного працівника зокрема.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України. – Київ : ФОП Соколик Б. В., 2009. – 88 с.
2. Трудовий кодекс України [Електронний ресурс] : Проект закону України від 04.12.2007 р. № 1108. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/zakon/new/WR/WR300310.htm>. (дата звернення: 16.09.2018) – Назва з екрана.
3. Кельман Л. М. Суб'єкти трудових правовідносин: проблемні питання / Л. М. Кельман // Право України. – 2011. – № 2. – С. 235–241.
4. Палеха Ю. І. Кадрове діловодство (зі зразками сучасних ділових паперів) : навч. посіб. / Ю. І. Палеха. – Київ : Ліра-К, 2009. – 476 с.
5. Сучасне діловодство: зразки документів, діловий етикет, інформація для ділової людини / Н. Г. Гоголюк, І. А. Казімірова. – Київ : Довіра, 2012. – 687 с.

УДК 023

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Я. М. Коваленко, магістр спеціальності Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Л. М. Колечкіна, д. ф.-м. н., професор – науковий керівник

Анотація. Прийняття рішень – складова будь-якої управлінської функції, оскільки рішення – це головний продукт праці

менеджера. Основними критеріями процесу ухвалення рішення є критерій часу і критерій істинності ухваленого рішення. Управлінське рішення приймається не будь яким працівником, а тільки суб'єктом управління: керівником організації або структурного підрозділу чи колегіальним органом. Управління передбачає наявність суб'єкта й об'єкта управління, між якими існує певний зв'язок. Прийняття управлінських рішень передбачає формування певного уявлення про систему управління і процеси, що в ній відбуваються.

Abstract. Decision-making is a component of any management function, since the solution is the main product of the manager's work. The main criteria of the decision-making process are the criterion of time and the criterion of the truth of the decision. The managerial decision is made not by any employee, but only by the subject of management: the head of the organization or a structural unit or a collegiate body. Management involves the presence of a subject and the subject of management, between which there is a certain connection. The adoption of managerial decisions involves the formation of a certain understanding of the management system and processes that occur in it.

Ключові слова: прийняття рішень, управління, суб'єкт й об'єкт управління.

Постановка проблеми. В умовах розвитку ринкової економіки значно зросла роль аналітичної роботи щодо обґрунтування, прийняття та контролю за виконанням управлінських рішень. Прийняття рішень є найважливішою функцією управління, успішне здійснення якої забезпечує досягнення організацією її цілей.

Проблема прийняття рішень носить фундаментальний характер, що визначається роллю, яку відіграють рішення в будь-якій сфері людської діяльності. Отже, постає проблема з правильністю використання теоретично-методологічних основ в процесі прийняття управлінських рішень [4, с. 149].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Істотний внесок у розвиток теорій рішень внесли своїми працями: Ст. Біра, С. Донела, О. Кузьміна, Г. Кунца, І. Морріса, М. Старра, В. Шорина, М. Чумаченка, Ф. М. Бутинця і показали, що теорія прийняття рішень містить математичний системний аналіз, імітаційне моделювання, методи експертних оцінок, порядок процедури прийняття управлінських рішень [1, с. 52].

На сьогоднішній день різні світові літературні видання пропонують дуже велике різноманіття книжок та періодичних видань присвячених теорії та практиці прийняття управлінських рішень. Основну увагу дослідженню даної теми приділяли Мескон М. Х., Альберт М., Хедоврі Ф., Еддоус М., Стенсфілд Р., так і до сучасних вітчизняних та російських авторів – Трояновський В. М., Шарапов О. Д., Беспалов Б. А.

Формулювання мети. Метою дослідження є вивчення сутності та методології дослідження методів прийняття управлінських рішень в умовах економіки України, а також вдосконалення процесу прийняття таких рішень на підприємствах, та вибір ефективного прийняття рішень необхідного для виконання управлінських функцій. Удосконалювання процесу прийняття обґрунтованих об'єктивних рішень у ситуаціях виняткової складності на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прийняття рішень – складова будь-якої управлінської функції, оскільки рішення – це головний продукт праці менеджера. Тому розуміння природи прийняття управлінських рішень надзвичайно важливе з погляду найкращого уявлення про процес управління в цілому. На даний процес впливають різноманітні фактори. Основними критеріями процесу ухвалення рішення є критерій часу і критерій істинності ухваленого рішення [3, с. 5]. Загальну схему розробки та прийняття управлінського рішення можна подати в такому вигляді (рис. 1):

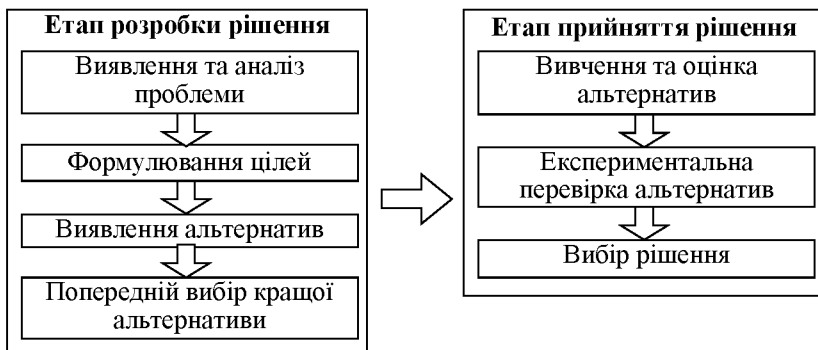

Рисунок 1 – Загальна схема розробки та прийняття управлінського рішення [5, с. 11]

Управління – одна із форм виробничих відносин. Вона віддзеркалює причинно-наслідковий зв'язок і залежності, які виникають у процесі здійснення суспільного виробництва. Управлінське рішення приймається не будь яким працівником, а тільки суб'єктом управління: керівником організації або структурного підрозділу чи колегіальним органом (правлінням, дирекцією тощо). Управління передбачає наявність суб'єкта й об'єкта управління, між якими існує певний зв'язок (рис. 2).

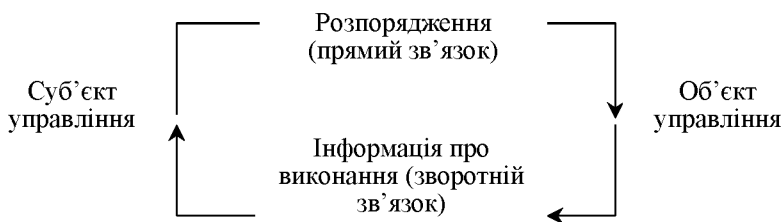

Рисунок 2 – Загальна схема процесу управління

Кожне управлінське рішення має свій конкретний результат, тому метою управлінської діяльності є пошук таких форм, методів, засобів та інструментів прийняття рішень, які могли б сприяти досягненню оптимального результату за конкретних умов і обставин.

Процес прийняття управлінських рішень складається з таких процедур: багатосторонній аналіз ситуації, що склалася; характеристика проблеми, яку слід вирішити; визначення кінцевої мети; виявлення і системний аналіз потенційних можливостей вирішення проблеми; вибір найоптимальнішої альтернативи; розроблення програми практичної реалізації рішення; – контроль за виконанням управлінського рішення [2].

Прийняття управлінських рішень передбачає формування певного уявлення про систему управління і процеси, що в ній відбуваються. Основним інструментальним та ефективним методом такого формування є метод моделювання – спосіб теоретичних і практичних дій, спрямованих на створення й використання образу реального об'єкта (моделі), що відбиває основні властивості об'єкта і заміщує його в ході дослідження.

Для підвищення якості прийняття рішень керівники користуються прогнозуванням. Прогнозування – це метод, у якому

використовується як накопичений у минулому досвід, так і поточні припущення щодо майбутнього. Розрізняють кількісні та якісні методи прогнозування. Кількісні методи використовують тоді, коли можливо вважати, що діяльність у минулому мала певну тенденцію, яку можна продовжити у майбутньому і коли наявної інформації достатньо для виявлення статистично достовірних тенденцій або залежностей.

Якість і ефективність управлінських рішень багато в чому визначаються тією інформацією, яку мають в своєму розпорядженні особи, що ухвалюють рішення. Володіння релевантною інформацією стає засобом, що визначає оперативність ухвалення рішення і надає конкурентні переваги в короткостроковій і довгостроковій перспективах. Здатність набуття цих переваг щільно пов'язана з володінням оперативною інформацією [6].

Поряд із прийняттям управлінських рішень не менш важливою ланкою технології управління є їх реалізація. Поки рішення не втілено в життя – це не рішення, а лише добрі наміри. Часто справа ускладнюється тим, що люди своєю діяльністю можуть вносити суттєві корективи в початковий варіант рішення (його поліпшувати або, навпаки, погіршувати). Тому в технологічному ланцюзі управлінських операцій, спрямованих на розв'язання проблем, складним і відповідальним є етап виконання прийнятих рішень.

Висновки. Для ефективного управління процесом прийняття управлінських рішень недостатньо лише методів та засобів теорії прийняття рішень. З цією метою є доцільним комплексне застосування інструментарію, який базується на науково-методологічній базі, здійсненні логічних операцій, інтуїтивних міркуваннях, математичних методах та комп'ютерних технологіях, соціологічними, психологічними аспектами прийняття рішень.

Синтезуючи різні компоненти, управлінські рішення виступають способом постійного впливу керуючої підсистеми на керувану, що веде до досягнення поставлених цілей. Це постійна сполучна ланка між двома підсистемами, без якої підприємство як система функціонувати не може. Ця обставина підкреслює визначальне місце управлінського рішення в процесі управління.

Список використаних джерел

1. Бутинця Ф. Ф. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. / Бутинця Ф. Ф., Шигун М. М. – Житомир : ЖДТУ, 2004. – 352 с.

2. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування : навч. посіб. / Горбатенко В. П., Бутовська І. О. – Київ : МАУП, 2005. – 152 с.
3. Михальська Н. В. Методи прийняття управлінських рішень в кадровій політиці підприємства / Михальська Н. В. – Київ : 2005. – 64 с.
4. Олексів І. Б. Метод прийняття управлінських рішень на засадах компромісного розв'язання / Олексів І. Б. // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 12(42). – С. 142–149.
5. Петруня Ю. Є. Прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / Петруня Ю. Є. – Київ : Центр учб. л-ри, 2011. – 213 с.
6. Федулова Л. І. Менеджмент організацій : підручник / Федулова Л. І. – Київ : Либідь, 2004. – 448 с.

УДК 023

ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

А. О. Куш, магістр спеціальності Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Л. М. Колечкіна, д. ф.-м. н., професор – науковий керівник

Анотація. На сучасному етапі розвитку інформатизації суспільства в Україні документне забезпечення є однією з важливих елементів зміцнення апарату управління й істотним показником його стабільності, важливим інструментом у взаємовідносинах державних, недержавних та самоврядних органів, а також з населенням країни. Розв'язання важливого завдання сьогодення, що постало на сучасному етапі розвитку суспільства в органах державного управління є розробка ефективних шляхів формування документного забезпечення управління. Сучасний апарат управління потребує висококваліфікованих фахівців – організаторів управлінської праці, які можуть забезпечити не лише роботу з документами органів державного управління, а й вирішення важливих управлінських питань.

В роботі розглядаються основні аспекти визначення поняття документу та їх класифікації, а також описано документно-інформаційну складову діяльності органів державної влади, та шляхи вдосконалення документування в органах державної влади.

Abstract. At the present stage of the development of informatization of society in Ukraine, document security is one of the